

VROUWENGROEPEN IN EN OM MAASTRICHT

We willen in ieder Mooswief deze lijst van vrouwengroepen en vaste activiteiten plaatsen. Sta je er nog niet bij of wil je een andere tekst, geef dat dan even door.

AGVA-VROUWEN. Deze vrouwen bespreken onderwerpen waar vrouwen, wijzelf, in haar werk mee te maken hebben en wat en hoe we daar wat aan kunnen doen. We komen iedere eerste woensdag van de maand om 20.00 uur bij elkaar in het Vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, Maastricht. Sekr.: Lente van Gemert, St. Jozefstraat 90, 6245 LP Eysden, tel.: thuis 04409-35778, werk 04407-1356 tst. 119.

ABOP-VROUWEN. Deze vrouwengroep binnen de ABOP organiseert vrouwen op punten, die voor haar in het onderwijs van groot belang zijn, zoals: de positie van vrouwen als werknemers in het onderwijs. Sekr.: Hennie Lenders, Eburonenweg 36a, Maastricht, tel. 621796.

BIBLIOTHEEK LILLITH. Uitleenadres: Vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, Maastricht. Tel.: 252319. Openingstijden: maandag 19.30-20.30, woensdag 10.00-12.00 en vrijdag 13.00-15.30.

BLIJF VAN MIJN LIJF. De vrouwen van Blijf zorgen voor de opvang van geestelijk en lichamelijk mishandelde en met mishandeling bedreigde vrouwen en haar kinderen. Ze willen ook mishandeling in de openbaarheid brengen en manieren vinden om die te bestrijden. Tel. 045-711684.

FORT-MAASTRICHT. In een FORT-groep zitten vrouwen die in botsing komen met het beeld dat de samenleving heeft van goed functionerende vrouwen en die met elkaar willen leren om kracht te vinden om gekozen veranderend gedrag vol te houden. Informatie en aanmelding: FORT-MAASTRICHT, postbus 5098, 6202 EW Maastricht.

KOMITEE EKONOMISCHE ZELFSTANDIGHEID VOOR VROUWEN. Een studiegroep die zich bezighoudt met plannen e.d. tegen kostwinnersbeginsel, voor arbeidstijdverkorting. Contactadressen: P. Roefs, Bourgognestraat 72, Betty Casteleyn, Heerderweg 88k, tel. 630071, en Kik Snook, Heugemerweg 31, tel. 210178.

KOMITEE VROUWEN IN DE BIJSTAND: elke woensdagochtend van 10.00-12.00 koffie-bijeenkomst in het vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, vragen naar Marian Vostermans. Voor de rest van de week vragen naar Ans.

MEISJESTELEFOON. Emancipatorische telefoondienst aan meisjes van 12 tot circa 20 jaar, woensdag en vrijdag van 15.00-18.00 uur, tel. 211965, postbus 934, Maastricht.

RODIE VROUWEN. Wij vormen de politieke vrouwenorganisatie van de PvdA en zijn gericht op de emancipatie van vrouwen binnen de PvdA en in de maatschappij. Kontaktpersoon voor Maastricht Hèlène Hoogenboom, Cannerweg 684, tel. 216797.

SOC-FEM PLATFORM. Voor vrouwen die het belangrijk vinden om vanuit soc-fem perspectief te strijden voor vrouwenbevrinding; organiseert thema-avonden en acties. Adres: Vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, Maastricht.

STELPUNT VROUW EN WERK Midden- en Zuid-Limburg. Een groep vrouwen die vrouwen steunen bij het zoeken naar zinvol betaald werk, bij het verbeteren van haar positie op de arbeidsmarkt en in haar werk. Open dinsdag t/m vrijdag van 10.00-14.00, Putgraaf 3, 6411 GT Heerlen, tel. 713311.

STICHTING STUDIE EN VORMINGSWERK VOOR VROUWEN. Wij verzorgen vormingskursussen voor vrouwen met minder opleiding. Wil je m-er leren over bepaalde onderwerpen, wil je leren praten in een groep, wil je wat meer zelfvertrouwen krijgen en meedoen met een gezellige groep, neem dan contact op met de SSVV, tel. 045-718414. Kursusgroepen door de gehele provincie Limburg.

VIDO-VROUWEN. Vrouwen in de overgang. De VIDO-groepen zijn zelfhulpgroepen. De vrouwen helpen elkaar door over haar ervaringen en situaties te praten, door naar elkaar te luisteren. Iedere dinsdagmiddag is er een na-VIDO. Er wordt gewerkt met praatgroepen. Adres: Vrouwencentrum Bouillonstraat 14, Maastricht, tel. 252319, vragen naar Rozette.

VIM. Vrouwen Informatie Maastricht, een krantje met informatie over activiteiten van Maastrichtse vrouwengroepen, te vinden op alle plaatsen. Een abonnement kost f 5,- (postabonnement). Redactie-adres: Ina van Wijck, Ponjaardruwe 50, Maastricht.

VOS-WERK GROEP MAASTRICHT: contactadres Anita Michielens, Roserije 159a, Maastricht, tel. 615679/615978.

VROUWEN BELLEN VROUWEN. Roermond, bereikbaar maandag t/m vrijdag van 9.00-12.00, dinsdag en donderdag ook van 20.00-23.00. Tel. 04750-18000.

VROUWENCENTRUM. adres: Bouillonstraat 14, tel. 252319. Openingstijden van het pand en de bar: di. van 9.00-17.00, wo. van 10.00-18.00, do. van 9.00-17.00 en vrij. van 10.00-18.00. Openingstijden van alleen de bar: ma. van 19.30-24.00, wo. van 19.30-24.00, do. van 19.30-24.00 en zo. van 13.30-18.00.

VROUWENGEZONDHEIDSCENTRUM. Informatie, advies en acties over alles wat met ons vrouwenlijf te maken heeft. Openingstijden: ma. van 20.00-22.00, vrij. van 10.00-12.00, in het vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, tel. 252319.

VROUWENKOOR. Sinds maart 1981 zijn we bezig met veel enthousiasme muziek te maken. Vooral op zang ligt de nadruk. We zijn te kontrakteren voor evt. optredens op vrouwvriendelijke aangelegenheden. Contactadres: Vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, tel. 252319. Maandagavond is er repetitie in het vrouwencentrum.

VROUWEN TEGEN SEXUEEL GEWELD. Wil middels actie en (telefoniese) opvang vrouwen stimuleren in verzet te komen tegen allerlei vormen van seksueel geweld en de publieke opinie beïnvloeden/veranderen. Contactadres: Vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, tel. 254453.

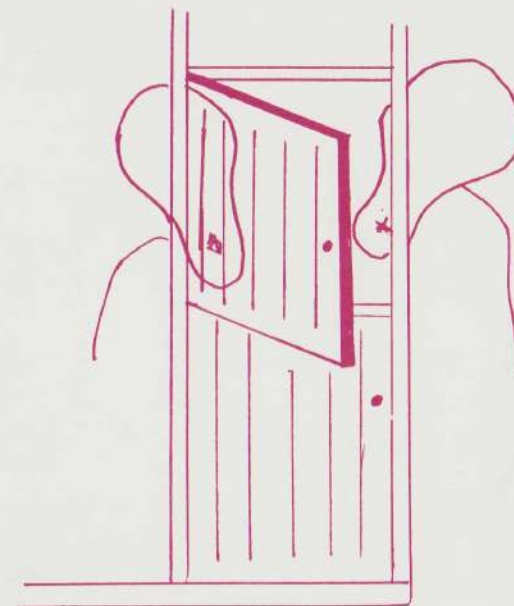
VROUWEN VOOR VREDE. Wij vormen een groep tegen kernwapens, voor vrede. We werken in kleine groepjes en komen eens per maand als grote groep bij elkaar om elkaar te informeren. We hebben vrouwen nodig om deze groep te versterken. Kontaktpersoon: Annelies Vossen, Wethouder van Caldenborghlaan 56, tel. 626253.

WIJ VROUWEN EISEN. Actiecomitee voor betere abortus, anti-conceptie en sterilisatiemogelijkheden. We houden ons bezig met acties op het gebied van parlementaire politiek, verbetering, hulpverlening en voorlichting aan vrouwen en meiden. Je kunt ons ook inschakelen bij dergelijke activiteiten (bijv. op school, vrouwengroep, vormingscentrum etc.). Sekr.: Ineke Hussaarts, Rechtstraat 50, Maastricht.

WITTE VROUWENPROJECT. Tweedehandsklerenwinkel en activiteiten voor vrouwen in het Witte Vrouwenveld, Burgemeestersplein 2, Maastricht.

mooswief

vrouwenkrant maastricht

vrouwenconferentie Nairobi

feministische spiritualiteit

woningdelersregeling

vrouwenschaduwconferentie

nr. 30 oktober/november '85

f 3,50

inhoudsopgave

Redactioneel	pag. 1
Onder de volle maan, fem. spiritualiteit	pag. 2
Vrouwenschaduwkonferentie.....	pag. 8
A better road ahead!, vrouwenconferentie Nairobi....	pag. 10
Een rode tas met rommel, een verhaal.....	pag. 12
Fotopagina's Turkse en Arabische vrouwen.....	pag. 14
Deetmans studiefinanciering.....	pag. 22
De woningdelersregeling.....	pag. 24
Aankondigingen.....	pag. 26

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

TYPEWERK: Nettie Litjens en Anita.
CORRESPONDENTE: Annemie Lemmens.
LAY-OUT: Marlie Duizings
FOTO's: Marian v. Dongen.
Vrouwen die het onzichtbare werk deden en vrouwen die kopij leverden.

REDAKTIE:

Hennie de Boer, Monique Obbens,
Marlie Duizings en Menthy Willems.

KORRESPONDENTIEADRES:

Het Mooswief,
p/a Vrouwencentrum,
Bouillonstraat 14,
6211 LH Maastricht.

TELEFONISCH ADRES:

Marlie Duizings, tel. 479012

VERKOOPADRESSEN:

De Tribune, 't Kiöske, Servaes,
V&D, Leiter Nijpels, Berchmans, Gadet,
het kantoor van het vrouwencentrum,
de tijdschriftenhandelaar tegenover
het station en de boekhandel aan het
Orleansplein.

abonnementsen

De abonnementsen lopen van september tot september. Een abonnement kost met ingang van het volgende nummer dan ook f12,50 en het staat voor 4 nummers. Woon je buiten Maastricht? Wordt dan lid voor f25,- per jaar (5 nummers plus porto-kosten). Betaling op gironummer 1058180, Spaarbak Limburg, Maastricht, t.g.g. bankrek. no. 879203501 onder vermelding: abonnement Mooswief. Na ontvangst betaling gaat het abonnement in.

VERANTWOORDING:

Tekeningen, artikelen, foto's en dergelijke vallen onder de verantwoordelijkheid van de inzenders. De spelling van de schrijfster wordt gehandhaafd.

redactioneel

Hier zijn we dan weer, terug van vakantie, die ver, van dichtbij of gewoon thuis werd doorgebracht. Ook de redactie van het Mooswief heeft vakantie gehouden en gaat er nu uitgerust en met frisse moed weer tegenaan.

Dit moet ook wel, want de redactie bestaat nog maar uit vier vrouwen. En dat is véél te weinig. We willen dan ook vrouwen vragen, die bijvoorbeeld zin hebben om te schrijven, typen, tekenen, contacten met boekhandels te onderhouden, zich bij ons te voegen. Als je meer hierover wilt weten, kun je contact met ons opnemen, we zitten in het vrouwencentrum.

De vakantie is dan wel voorbij, maar in dit nummer zit nog een vakantie-verhaal van Klara zonder Maat. Dan kun je nog eens terugdenken aan je eigen vakantieliefde/herinneringen. Ook Monique heeft teruggedacht aan haar vakantie. Ze beschrijft samen met een vriendin haar ervaring met feministische spiritualiteit. Zij proberen de mist van mysterie te doorbreken en ons een beeld te geven van feministische spiritualiteit.

Een ander artikel is van Geertje over haar vakantie in Nairobi. Zij is naar de vrouwenwereldconferentie geweest en schrijft over haar ervaringen tijdens dat grote gebeuren in Nairobi. Ook in Roermond zijn vrouwen bij elkaar gekomen om te praten over de stand van zaken. Hoe staat de vrouw er op dit moment in deze maatschappij voor? Zij hebben een aantal conclusies geformuleerd, die wij in deze krant publiceren.

En wat dacht je van een dagje Amsterdam? Het Mooswief organiseert een "excursie" naar de tentoonstelling over Venus.

Over hoe je je hiervoor kunt opgeven staat verderop in de krant meer. Veel leesplezier!

onder de volle maan

een kennismaking met feministische spiritualiteit

Inleiding.

Twee vriendinnen een weekje in een vormingscentrum bezig met het thema 'vrouw en kracht'. Eén onderdeel van het programma was feministische spiritualiteit. Francis van Soest (schrijfster van de artikels over feministische spiritualiteit in Katijf) gaf ons een inleiding hierover en liet ons kennismaken met een ritueel zoals die aangewend worden binnen de feministische spiritualiteit. Op ons maakte zowel haar verhaal als onze eigen ervaringen opgedaan tijdens het ritueel veel indruk. Vandaar dit artikel waarin we allereerst willen beschrijven wat (volgens ons) onder feministische spiritualiteit verstaan wordt. We denken namelijk dat het een 'handreiking' kan zijn voor vrouwen die op zoek zijn naar een soort van feministische droom of naar feministische waarden en normen op een breder vlak of op een ander niveau dan waar we ons tot nog toe (over het algemeen) mee bezig hielden. Verder hebben we onze ervaringen met feministische spiritualiteit beschreven om een indruk te geven hoe een ritueel, gebruikt in de feministische spiritualiteit, werkt en waarvoor (zo) een ritueel gebruikt kan worden.

Feministische spiritualiteit.

Onder spiritualiteit wordt verstaan de geest van waaruit je leeft, de geest die je aanzet tot een bepaalde levenshouding. Die houding wordt bepaald door waarden die voor jou wezenlijk zijn. Het maakt bijvoorbeeld heel wat uit of je 'de eerste zijn' belangrijk vindt. Je bezig houden met spiritualiteit is je bezig houden met het zoeken naar antwoorden op vragen die het materiële overstijgen, vragen naar (de oorsprong van) leven en dood,

naar wat goed en kwaad is. Van meet af aan zijn we in de feministische beweging bezig geweest met waarden die voor ons als vrouwen belangrijk waren. Hoe gaan we met elkaar om? Hoe gaan we om met macht, geld, geweld, deskundigheid? Moeilijk om daarin eensgezindheid te bereiken. Moeilijk omdat er nauwelijks voorbeelden zijn van hoe het zou kunnen. We zijn ontevreden met het patriarchale waardensysteem waarin we zijn opgevoed. Een waardensysteem dat 'macht over' als centraal begrip heeft. Dat uitgaat van tegenstellingen, b.v. verstand verheerlijkt, intuïtie afwijst en denkt in termen van goed en kwaad. Een systeem dat onderlinge competitie, wraak en jaloezie in de hand werkt. Onderdrukking, seksisme, racisme en rücksichtslos gebruik maken van de aarde in stand houdt. We voelen ons er niet meer in thuis omdat het, met name voor vrouwen een vervreemdend waardensysteem is.

De feministische spiritualiteitsbeweging is bezig met het onderzoeken en positief herwaarderen van waarden die voor feministische vrouwen (en niet alleen voor hen) belangrijk zijn. Hard nodig omdat we ons soms heel alleen kunnen voelen met onze afwijkende ideeën en we steeds weer de kans lopen als het moeilijk is terug te vallen op die oude, vertrouwde waarden. Dat is de ene kant van feministische spiritualiteit: het tegenwicht bieden aan het patriarchale waardensysteem. Aan de andere kant kan het ons houvast en kracht voor de strijd geven en ons helpen een visie op of een droom van onze toekomst te ontwikkelen.

De feministische spiritualiteitsbeweging laat zich inspireren door waarden die binnen het holisme leven. Holisme is afgeleid van holus = geheel, verbondenheid. Een visie, een

levensbeschouwing die uitgaat van gelijkwaardigheid als belangrijkste waarde, die onderlinge verzorging en samenwerking erkent als zeer wezenlijk.

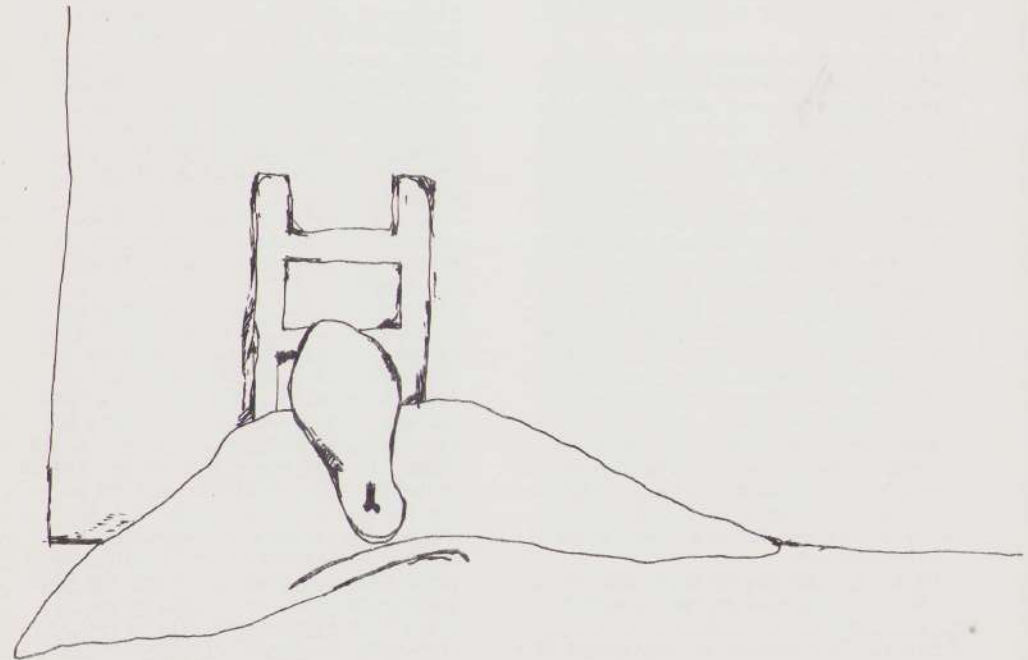
Belangrijke punten in deze visie zijn:

1. het erkennen van het bestaan van vele verschijningsvormen en waarheden naast elkaar zonder dat de één beter is dan de andere. Ofwel het afwerpen van het denken in absolute termen.
2. het opheffen van bestaande scheidingen zoals die tussen lichaam en geest, goed en kwaad, intuïtie en verstand (deze zijn alle even waardevol).
3. tijd is niet lineair maar cyclisch. Ofwel de goede en slechte tijden wisselen elkaar af, elk einde is een nieuw begin. Tijd is als de seizoenen, wisselend, een beweging.

4. verantwoordelijkheid voor anderen staat naast verantwoordelijkheid voor jezelf. Er bestaat een morele verplichting iets te doen aan uitbuiting en onderdrukking van jezelf, anderen en van de aarde. Echter niet zover dat dit ten koste gaat van je eigen lol in het leven (feministische spiritualiteit hoeft dus zeker niet af te leiden van de strijd tegen het patriarchaat).

Waar houdt de feministische spiritualiteitsbeweging zich concreet mee bezig?

Het is moeilijk hier in het algemeen iets over te zeggen. Op verschillende manieren houden vrouwen zich bezig met feministische spiritualiteit. Zo zijn er bijv. studiegroepjes naar matriarchaat, zijn vrouwen bezig verband te leggen tussen menstruatie en maanfasen, zijn er groepen voor helling en persoonlijke groei en zijn er groepen gericht op viering. Veel aandacht, met name in de laatste twee genoemde voorbeelden voor het

leren kennen en weer opladen van de kracht in jezelf middels rituelen en het gebruik van symbolen. Dit gebruik maken van rituelen en symbolen past prima binnen de feministische spiritualiteit. Immers één van de uitgangspunten is het opheffen van bestaande scheidingen. Hier dan de scheiding tussen het rationele en het onbewuste. Rituelen en symbolen functioneren niet op rationeel niveau maar in diepe machtigere lagen van de menselijke geest. Rituele technieken kunnen echter aangewend worden om op het aardse niveau dingen te bewerken. Een probleem verwerken, de saamhorigheid in een groep herstellen of bevestigen, de strijdlust en vastberadenheid (b.v. tijdens een demonstratie of bezetting) aanwakken. Het rituele eraan is dat er handelingen verricht worden waardoor heel bewust bepaalde gevoelens gecreëerd of getransformeerd kunnen worden. (Hier komen we in het stuk over onze ervaringen op terug!)

Nog een onderdeel is het creëren van mythen waarin voorbeeld-heldinnen en -situaties ons een spiegel geven. Toekomstvisies, utopieën worden gemaakt die kunnen groeien uit logisch nadenken maar ook uit fantasieën, dromen, trance.

Er zijn immers meer middelen in de strijd dan rationeel-verstandelijke en waarom zouden we daarvan geen gebruik maken?

Onze ervaringen.

Veertig vrouwen in een grote kring. Nieuwsgierig, lacherig, afwachtend. Francis van Soest, samen met nog twee vrouwen, komt binnen. Ze zoekt een plekje in de kring - aan de kant van het westen, het symbool van wijsheid en intuïtie zoals ze later zou vertellen - en begint te praten over haar visie op feministische spiritualiteit. Daarna legt ze uit wat we gaan doen. Het klinkt spannend: geleide fantasie, meditatie, sterrekoekjes met maanzaak, klaagrondes en een feest. Spannend omdat we er ons nauwelijks een voorstelling van kunnen maken.

Om in de stemming te komen stelt Francis voor, de zaak die we 's avonds gaan gebruiken, en onszelf!, te versieren. Een symbool te zoeken dat voor

ons teken is van kracht, oogstsymbolen te verzamelen (d.w.z. symbolen van oogst en vruchtbaarheid, b.v. granen en vruchten) en een symbool van iets wat je helemaal belemmert om je kracht te gebruiken.

Half acht 's avonds: allerlei kleuren papier, scharen, lijm, touwen, stiften enz., vrouwen aan het tekenen en oorbellen - kragen maken, schmincken. Vrouwen aan het zoeken naar en maken van symbolen en daarover met elkaar pratend: "ik heb last van mijn nuchterheid, maar eigenlijk wil ik die niet helemaal kwijt! Hoe zal ik dat uitbeelden? Zou ik er een tekening van maken, die kapot scheuren en een stukje ervan houden?"

Ondertussen werd de zaak versierd en tegen 21.00 u. kwamen we daar bij elkaar voor het begin van het ritueel. De zaal, achthoekig, zag er heel mooi uit. In het midden was een kring, gemaakt van korenaren met daarin vruchtbaarheidssymbolen zoals een schaal met peulvruchten, takken uit de tuin en vruchten. Ook stonden er kaarsen en wierrookstokjes. Daar tussenin van iedere vrouw een symbool van haar kracht. Zo was er b.v. een gitaar, een paar schoenen, een boek met kunstplaten en een lippenstift. Om onze meegebrachte symbolen van belemmering later in de avond grondig op te kunnen ruimen (als onderdeel van het ritueel) stonden er een emmer water, een bak met kaarsen en een kist vol aarde (de symbolen konden daarin verdrinken, verbrand en/of begraven worden!).

Rond deze kring, een andere kring, gevormd door kussens. Hier gingen we zitten en begonnen met het oefenen van liedjes.

En daar was weer die lacherige sfeer, de spanning omdat het nu echt ging gebeuren. Dit veranderde tijdens de meditatieoefening waarmee we begonnen. Die meditatie bestond uit een verhaal dat ons verteld werd gecombineerd met wat kleine opdrachtjes. Dit bracht een sfeer met zich mee waarin we een sterke verbondenheid met elkaar voelden en ons ook sterk bewust werden van onze kracht. We voelden het doorstromen van energie (we stonden hand in hand) en gaven daar (spontaan?) uiting aan door klanken te maken met onze stemmen die als golven opwelden en afstierven. Dit stopte met zo vanzelfsprekend als het

begonnen was. De overgang naar de liedjes leek een natuurlijk ge-(ver-)volg. In de korte, eenvoudige teksten en melodieuze ontstonden vanzelf allerlei variaties die overgenomen werden door een deel van de groep of iedereen (nu we dit opschrijven raken we er weer van onder de indruk, o wat was dat mooi!).

Om onze kracht goed te kunnen voelen, kregen we eerst de gelegenheid om onze zeurderige, klagerige, ontevreden kant aan bod te laten komen - vreemd om zo maar in het openbaar een potje te staan klagen. De manier waarop dit gebeurde echter maakte het een stuk gemakkelijker: er werd een trommel doorgegeven, waarop ieder die dat wou om de beurt kom slaan en gelijktijdig haar klachten kon uiten - "Ik klaag, ik klaag omdat....ik altijd zo veel moet van mezelf. Ik klaag, ik klaag omdat ik nooit durf te klagen (boem boem boem) - ondersteund door klagende geluiden van andere vrouwen. Een heel emotioneel gebeuren, die twee klaagrondes. Wijzelf hebben er

gemengde gevoelens over. Aan de ene kant is het heel bevrijdend klachten te kunnen uiten, te horen hoe gemeenschappelijk ze vaak zijn of te merken hoe goed vrouwen elkaar daarin kunnen aanvoelen en elkaar stimuleren. Aan de andere kant zijn we ook geschrokken van de heftigheid van die emoties en konden ons er soms (daardoor?) niet helemaal bij betrokken voelen. Ging het langs ons heen. Na deze twee klaagrondes zongen we, moegeklaagd weer liedjes. Nu was dan het hoogtepunt van het ritueel aangebroken. Terwijl we zongen: "alles wat zij aanraakt verandert zij" kon elke vrouw op het moment dat zij dit wilde naar voren komen en het symbool van iets wat haar belemmerde, stoorde, ergerde, bang of kwaad maakte vernietigen. Door dit te doen maakten we met onszelf de afspraak om dit deel van onszelf vanaf dit moment aan te gaan pakken. De steun die we hierbij van de anderen voelden was heel belangrijk en stimulerend, net zoals de herkenning.

Allebei ervaren we het moment waarop een vrouw zich ontdeed van dat wat zij kwijt wou als een heel wezenlijk deel van haar verandering. Ook op het moment dat wijzelf ons symbool verbrandden en verdrongen voelden we dat zo.

Daarna werden de deuren en ramen open-gemaakt zodat alle negatieve energie naar buiten kon waardoor er een gevoel van bevrijding ontstond die zich uitte in een vreugdedans.

Als afsluiting van het ritueel kon iedereen het symbool van haar kracht bij zich halen, deelde Francis sterre-koekjes uit en ging er een glas wijn rond waarbij iedereen de kans kreeg een toast uit te brengen: "op de Godin in onszelf!" Een mooi begin van het feest.

Slot.

Wat blijft er over, na een dikke zes weken na het ritueel, van zo'n ervaring?

Verschillende dingen. Op de eerste plaats de herinnering iets heel bijzonder meegemaakt te hebben. Niet

direct iets wat ingrijpt in je dagelijks leven, maar wel iets als een oppeppertje in moeilijke tijden. En niet alleen dat. Die beperkte kennis-making met feministische spiritualiteit maakt nieuwsgierig naar wat feministische spiritualiteit nog meer kan zijn, hoe er over gedacht wordt, wat we er zelf voor een plaats in ons leven aan willen geven. Daar zijn we nog steeds mee bezig. Genoeg te lezen over dit onderwerp is er zeker. Voor vrouwen die belangstelling hebben daarom ook een literatuurlijstje. Verder zouden wij het heel leuk vinden om reacties van andere vrouwen te krijgen. Misschien zouden we dan ook een avond in het vrouwen centrum over dit onderwerp kunnen organiseren en b.v. proberen Francis van Soest naar Maastricht te krijgen.

Karla Nijns
043 - 253207
Monique Obbens
043 - 617885

- The spiritual dance, door Star Hawk Oefeningen, rituelen, magie.
- Diving deep and surfacing, door Carol Christ Over spiritualiteit in het werk van Atwood, Chopin, Lessing, Rich en Shange.
- Walking on the water, door Garcia en Maitland Vrouwen vertellen over spiritualiteit.
- The politics of Women's Spirituality, verzamelde artikelen door Charlene Spretnak over "the rise of women's spiritual power within the feminist movement", artikelen o.a. van Ches-

ter, Stone, Christ, Piercy.

Tijdschriften waarin artikels verschenen over feministische spiritualiteit zijn:

- Hysteria nr. 10, nov. '82
- Diva nr. 5, nov. '82
- Katijf nr. 13, nr. 14, '83
- Tijdschrift voor Vrouwenstudies nr. 8, '81
- Vrouwenstudies Utrecht nr. 20, '84.

* Veel uit deze samenvatting is vrijwel letterlijk overgenomen uit Katijf nr. 13 en 14.

kurzussen

Van vrouwen centrum "Kenau" in Amsterdam kregen wij een programma-boekje met kursussen die zij het komend jaar geeft. Amsterdam is ver weg voor vrouwen uit Maastricht en omgeving. Er staan echter ook telefoonnummers in van vrouwen die informatie geven over kursussen die elders worden gegeven. Of (Zuid-)Limburg daar bij is is de vraag. Maar voor vrouwen die heel veel zin hebben in een dergelijke cursus hier dan een rijtje telefoonnummers.

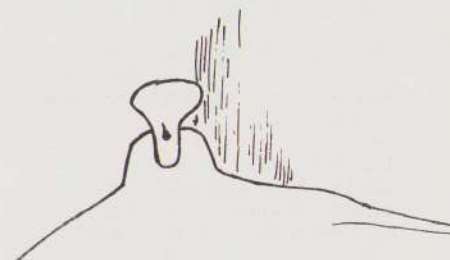
zakelijk schrijven (Mieke Goud) 020 - 249624
kreatief schrijven (Elly Lammers) 020 - 861284
financieel beheer (Riek Stienstra) 020 - 246318 (werk) of
020 - 734253 (thuis)

clownswerk (Miriam de Jong) 020 - 764923
stemtraining (Marion Hoekstra) 020 - 120178.

mededeling

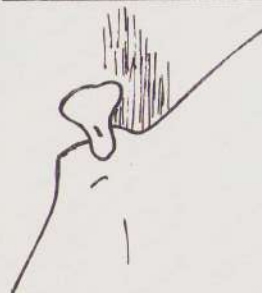
Family planning in de derde wereld.

is een nieuwe uitgave van de stichting W.E.M.O.S. (Werkgroep Medische Ontwikkelingssamenwerking) over het reproductievermogen van vrouwen als instrument in de armoedebestrijding. Te koop door overmaking van f5,00 + f2,30 portokosten, op giro 4265 727 van Wemos, Postbus 4098, 1009 AB Amsterdam.

oproep

Enkele vrouwelijke (ex-)kloosterlingen zijn bezig met het verzamelen van ervaringen en verhalen van andere vrouwelijke (ex) religieuzen over bijzondere vriendschappen met vrouwen binnen of buiten de gemeenschap. Het is de bedoeling om deze verhalen te bewerken tot een boek dat t.z.t. zal worden uitgegeven door feministische uitgeverij Sara. Daarom graag de reactie van alle (ex-)kloosterzusters die denken een bijdrage te kunnen leveren. Schriftelijke reacties naar: feministische uitgeverij Sara Keizersgracht 231 1061 DV Amsterdam.

vrouwenschaduwconferentie

De vrouwen op de Vrouwen Schaduwconferentie Nairobi - 10 jaar Vrouwenbeweging in Limburg - in Roermond op 22 juni 1985 bijeen

STELLEN VAST

dat de voorwaarden, waarop vrouwen hun emanciperend werk kunnen uitvoeren, hun participatie in het beleid en hun integratie in de samenleving vorm kunnen geven, door mannen worden gesteld.

ZIJ BEVELEN MET KLEM AAN

dat alle gemeenten in Limburg een emancipatiebeleid vaststellen en uitvoeren dat gedragen wordt door de brede vrouwenbeweging in de gemeente,

dat de gemeenten intern bij hun personeel emancipatorisch werken en daarvoor een emancipatiewerkster aanstellen,

dat alle gemeenten het geld dat zij van het Rijk voor emancipatiewerk kunnen ontvangen, volledig voor dit werk besteden. Ook die gemeenten in Limburg, die deel uitmaken van het Proefgebied Kaderwet Specifiek Welzijn,

dat daarom de informatie over subsidiemogelijkheden voor emancipatiewerk volledig en effectief beschikbaar moet zijn voor alle vrouwen,

dat de toepassing van criteria waarop subsidie-aanvragen worden beoordeeld, getoetst worden aan normen, die de brede vrouwenbeweging voor doeltreffend emancipatiewerk stelt,

EN GAAN NIET OVER TOT DE ORDE VAN DE DAG

De vrouwen op de Vrouwen Schaduwconferentie Nairobi - 10 jaar Vrouwenbeweging in Limburg - in Roermond op 22 juni 1985 bijeen

STELLEN VAST

dat vrouwen veelal het emancipatoriese en andere werk onbetaald doen,

dat ze daarbij voortdurend de voorwaarden waaronder dit werk plaatsvindt moeten bewaken en bevechten,

dat de zorg voor huishouding en eventueel kinderen nog steeds niet voldoende gedeeld wordt,

ZIJ BEVELEN MET KLEM AAN

dat de GEMEENTELIJKE ARBEIDSBURO'S de bekwaamheden en kennis, die vrouwen opdoen in hun onbetaalde werk erkennen bij inschrijving, bemiddeling, om- en bijscholing,

dat de gemeentelijke arbeidsburo's een standpunt innemen tegen de uitstoot van vrouwen uit het betaalde werk (gezins en bejaardenverzorgsters, peuterspeelzalen, etc.),

dat de WERKGEVERS, naar Amerikaans voorbeeld, positieve actie voor vrouwen in hun bedrijven, instellingen, organisaties ondersteunen totdat 50% van de Limburgse werknemers uit vrouwen bestaat

dat de VAKBONDEN meer oog krijgen voor de specifieke belangen van vrouwen in en buiten de werkplek en dat zij de voorwaarden waaronder vrouwen bestuursfuncties kunnen innemen, realiseren.

De vrouwen op de Vrouwen Schaduwconferentie Nairobi - 10 jaar Vrouwenbeweging in Limburg - in Roermond op 22 juni 1985 bijeen

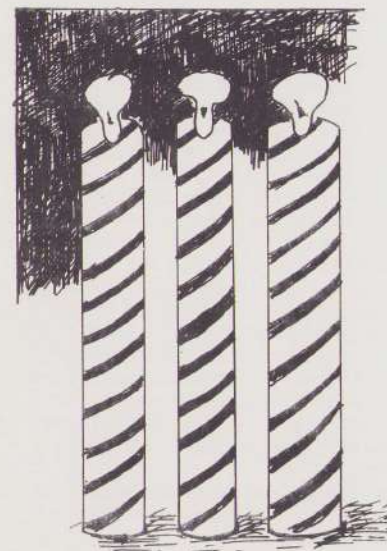
STELLEN VAST

dat de voorwaarden, waarop vrouwen hun emanciperend werk kunnen uitvoeren, hun participatie in het beleid en hun integratie in de samenleving vorm kunnen geven, door mannen worden gesteld.

ZIJ BEVELEN MET KLEM AAN

dat de provincie een emancipatiebeleid vaststelt en uitvoert dat gedragen wordt door de brede Limburgse vrouwenbeweging, dat de informatie over subsidiemogelijkheden volledig, tijdig en effectief beschikbaar is voor alle vrouwen, dat de toepassing van de criteria, waarop subsidie-aanvragen worden beoordeeld, getoetst worden aan normen, die de brede Limburgse vrouwenbeweging voor effectief emancipatiewerk stelt,

EN GAAN VERDER MET HUN WERK.

gedicht

*Wij zijn de oude vrouwen, wij zijn
de nieuwe vrouwen
Wij zijn de nieuwe vrouwen, sterker
dan voorheen*

*Wij zijn de dagen, wij zijn de nacht
Wij zijn de zwakte, wij zijn de
kracht*

*Alles wat zij aanraakt verandert zij
Alles wat zij aanraakt verandert.*

Nettie
Heugemerweg 31

"a better road ahead!"

over de vrouwenconferentie in Nairobi

In de maand juli werd in Nairobi (Kenya) het decennium van de vrouw afgesloten, op het Forum en de officiële conferentie waren in totaal ongeveer 15.000 vrouwen aanwezig geweest. In Mexico in 1975, bij de opening van het decennium, waren dat er nog maar 3.000. Je kunt dus zeggen dat er in de afgelopen 10 jaar veel is gebeurd. Meer en meer vrouwen zijn actief geworden in de zeer brede vrouwenbeweging.

Die zeer brede vrouwenbeweging was vertegenwoordigd in de 1800 workshops die er gedurende 7 dagen waren. Er was dus altijd wel iets bij wat je interesse had, zo niet dan had je nog de mogelijkheid om naar de bioscoop te gaan, waar elke dag vrouwenfilms werden gedraaid of naar de tentoonstelling 'Tech and Tools', daar werden gebruiksartikelen en gereedschappen getoond die van lokaal materiaal gemaakt waren.

Bovendien was het ook gezellig om over het grasveld te wandelen en met enkele vrouwen te kletsen. Op dat grasveld hadden verschillende vrouwen standjes opgezet; de lesbische vrouwen gingen daar in gesprek met afrikaanse vrouwen/mannen en deelde informatie uit. Vrouwen uit Saoedi-Arabië gaven een feministische interpretatie van de Koran, Iraneese vrouwen verdedigde het fundamentalisme etc..

Waarom ben ik gegaan en wat heb ik zoal gedaan?

Ten eerste ben ik gegaan omdat ik het wel eens wilde meemaken, zo'n internationaal vrouwengezelschap bij elkaar heb je niet vaak. Een belangrijkere reden was mijn studie. Ik studeer pastoraal-theologie en daarbinnen wil ik in de missionair-feministische variant afstuderen. Zodoende trekt de situatie van de vrouw in de zgn. derde wereld mijn aandacht. Nairobi leek me een goede kans om met afrikaanse vrouwen in contact te komen. Ik wilde af van die éénzijdige theoretische betrokkenheid.

In Nairobi heb ik vaak verbaasd gestaan van de argwaan waarmee m.n. Kenyanse vrouwen ons tegemoet traden. Ik begon dit pas goed te begrijpen nadat ik een workshop 'Polygamie en de kerk in Afrika' had bijgewoond. Er waren ongeveer 200 afrikaanse vrouwen en vijf westerse vrouwen aanwezig. We speelden het klaar om gedurende de eerste helft constant over hen te praten, in plaats van naar hen te luisteren. Het ergste vond ik dat we ze ook geen kans gaven om aan het woord te komen.

Er waren veel workshops met als onderwerp 'Vrouwenstudies'. Daar werd vaak de wens gehoord om nog meer aan onderzoek te doen en daarnaast om de coördinatie van 'International Womenstudies' te verbreden naar afrikaanse, latijns-amerikaanse en aziatische universiteiten. Deze verbreding vond haar eerste aanzet in Nairobi en zet zich hopelijk in de toekomst voort.

Vrouwen kunnen nu niet langer meer onzichtbaar gehouden worden.

Een andere, veel gehoorde wens was meer invloed in het beleid. Veel vrouwenorganisaties zijn nog te veel afhankelijk van de grillen van de subsidiegever (lees: mannen). Bovendien is hetgeen zij naar voren brengen vaak niet bindend en adviezen kan men nog steeds naast zich neer leggen. Tijdens het decennium van de vrouw, 1975 - 1985, is er een sterke beweging op gang gekomen om de rechten van de vrouw te realiseren. De meeste van deze strategieën waren echter gericht op legale hulp, legaal onderwijs en legale verandering. Het komende decennium verlangt dat vrouwen een stap verder zetten. Het is namelijk noodzakelijk dat legale hulp, onderwijs en verandering bekrachtigd worden (empowered) en dat de wet die deze bekrachtiging moet ondersteunen een effectief instrument wordt ter bevordering van rechtvaardigheid en ontwikkeling/gelijkheid voor alle vrouwen.

Het decennium van de vrouw heeft ons op weg gezet, het is nu aan ons om

door te gaan.

Tot slot zou ik nog de vrouwengroep van het CVOS en het Steunpunt Mondiaal Vrouwenwerk willen bedanken voor de steun die ze me gaven tijdens de voorbereidingen.

Geertje

een rode tas met rommel

Gejaagd rende Paula over de bovenverdieping. Ze draaide een kraan dicht, schopte schoenen onder het bed en controleerde of alle luxaflex wel omlaag was. Shit! nog een vuile onderbroek! Met pincetvingers pakte ze hem op en mikte hem in de wasmand. Beneden in de gang hoorde ze autosleutels rammelen en het zenuwslopende geijsbeer van haar man. De vakantieauto stond ronkend voor het huis. Ze moest mee! Max werd ongeduldig. Hij riep naar boven of het nog lang duurde. Ze schreeuwde terug dat de benedenverdieping nog een laatste inspectie nodig had. Na veel gemopper vertrokken ze voor zes weken naar de Riviera, een vakantie van luiëren, flaneren en lanterfantien, van zon en vrijheid. De zon lokte, maar de vrijheid gedeeld met Max vond ze bedenkelijk. Max was nou eenmaal de lolligste niet.

Zwijgend zaten ze naast elkaar in de auto, brommend reageerde hij op haar geprobeerde vrolijkheid. Ze genoot van de mooie weg door de Ardennen. Pas na Parijs zouden ze de autobaan kiezen. Na de koffie, in het plaatsje Mon Iddé in Noord-Frankrijk, wisselden ze van stuur. Nu reed hij en Paula liet haar gedachten de vrije loop. Haar fantasieën uit haar kindertijd en jeugd-jaren kwamen nog steeds als koppige brandnetels in haar op. Ze waren onuitroeibaar.

Al had de vogel dan niet gefloten zoals zij dat wilde, ze koesterde nog steeds haar verlangens en ze bleef zoeken naar haar eigen melodie. Ze glimlachte. Max zag het niet. Ze zou dit keer de vakantie niet van hem af laten hangen, maar zelf naam geven aan het blauw van de Midderrand!

Voorbij Laon gebeurde het!

De weg was recht en lang, hij lag open voor racen. In gedachten was ze bij haar vriendinnen, met wie ze de laatste jaren zo'n jollige vakantieën doorgebracht had. Opeens was er een klap en een gerinkel alsof de dag in groezelamenten brak. De schok maakte haar willoos, ze vloog tegen de voor-

ruit. Even werd het donker op klaarlichte dag, even maar, toen drong het onheil tot haar door. Dit was een ongeluk! Verschrikkelijk! Ze trilde als een verlicht televisiescherm zonder beeld. Ze begon hysterisch te gillen, omdat ze vuur zag en in haar paniek niet wist waar Max was. Een vrouw maakte het portiek aan haar zijde open en legde haar voorzichtig in de wegberm tussen de bloemen en het door uitlaatgassen vergiftigde gras.

'Max', gilde ze.

De onbekende vrouw kalmeerde haar, maar haar remmen werkten niet meer en de schok gaf haar de gelegenheid zich totaallos te uiten. De spanningen van de laatste tijd vonden jammerend een uitlaatklap. Ze was niet te bedaren. Ze brachten haar in het ziekenhuis van Soissons.

Toen ze behandeld was werd ze rustig en ze dwong zichzelf om na te denken. Waar was Max?

'Op de chirurgische afdeling', zei de verpleger.

Ze bekeek haar geschonden gezicht in de spiegel boven de wastafel. Ze had een paar kleine hechtingen bij haar oor en hier en daar pijnlijke schaafwonden en blauwe plekken, al met al viel het haar mee, alle beschadigingen waren uitwendig. Ze voelde zich redelijk goed. Ze ging naar Max. Ze zocht haar handtas, haar enige private houvast, waar was dat ding?

Max lag in een schemerige kamer. Hij kreunde zacht. Hij kwam bij uit een coma en hij was erg verward.

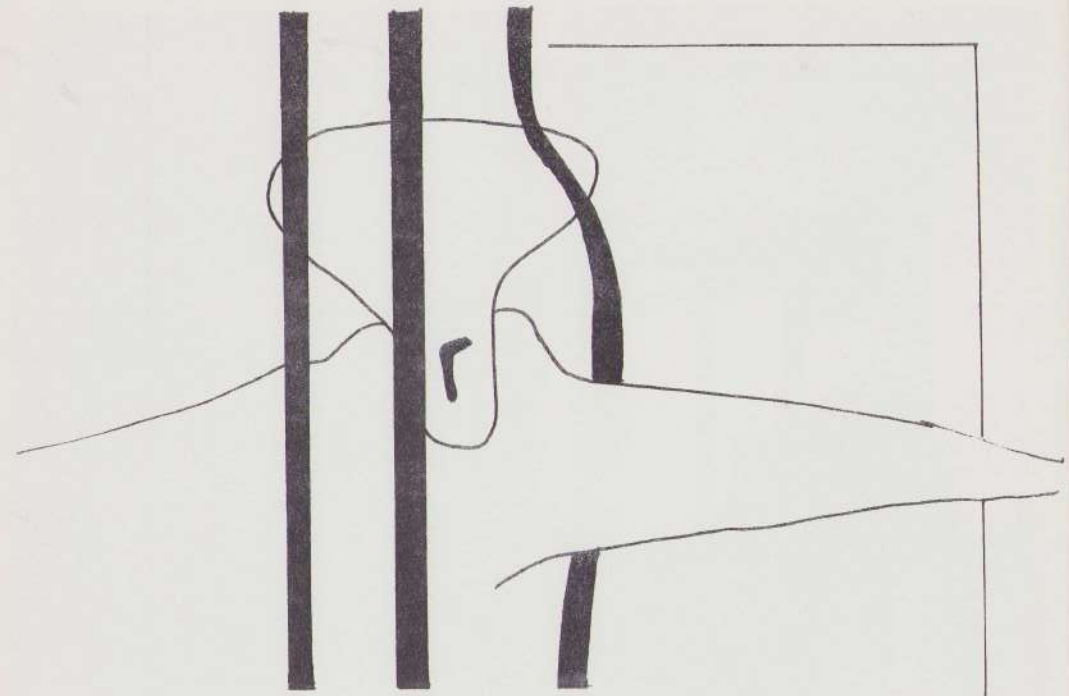
'Hoe maakt hij het?' vroeg ze aan de verpleger.

'Zijn kneuzingen en hersenschudding zijn het ergste niet, maar zijn been is nogal gecompliceerd gebroken', zei hij, 'hij moet naar de operatiekamer.'

'Max', riep ze ongerucht, 'Max weet je waar je bent? Heb je pijn?'

'Verdomde auto', verstond ze. Toen ging hij weer over op onduidelijk gepevel. Ze schreide, om hem en omdat ze de situatie niet in handen had.

Confuus liep ze terug naar haar kamer, zich realiserend dat haar vakantie pas acht uur oud was. De gendarmes waren er, ze hadden hun bagage in haar kamer opgetast. Verbaasd keek ze naar

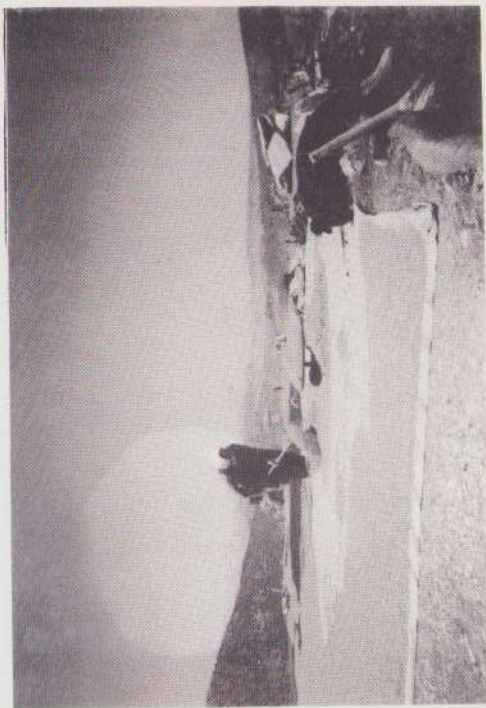

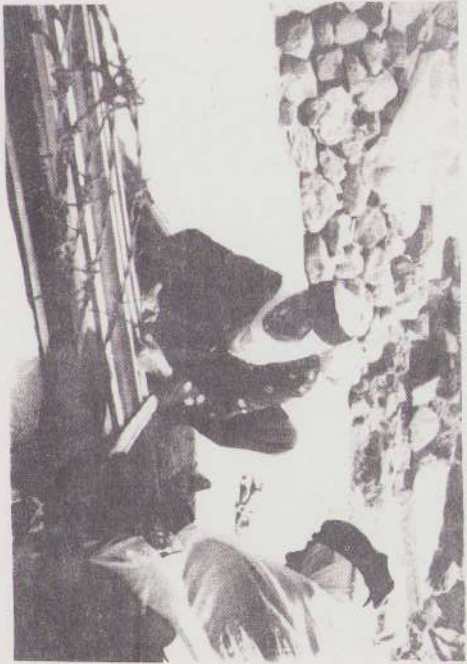
al die spullen. Wat een hoeveelheid! Gelukkig, daar was haar rode handtas ook! Met dat ding kreeg ze haar identiteit en waardegevoel weer in handen. De gendarmes ratelden het verhaal van hun ongeval af. Ze verstond hen nauwelijks, omdat ze niet luisteren kon, en omdat haar gehoor nog niet op het snelle Frans ingesteld was. Ze kon geen vragen bedenken. Ze was blij dat ze weggingen.

's Anderendaags was ze weer zo helder als stromend water en ze mocht het ziekenhuis verlaten. Ze liet zich naar het dichtsbijzijnde hotel brengen. Belabberd zat ze in de sfeerloze hotelkamer. Ze zou er blijven tot Max weer aanspreekbaar was, dan konden ze plannen maken hoe het verder moest.

De eerste dagen na zijn operatie was Max agressief, hij accepteerde zijn situatie niet. Hij lag ongemakkelijk met zijn been in een rekverband. Toen

hij hun ongeval in zijn volle omvang beseft kreeg hij het op zijn heupen omdat zijn vakantie naar de bliksem was. Ze suste hem, zoals moeders opstandige, teleurgestelde kinderen susten. Ze konden toch weer opnieuw op vakantie gaan! Maar hij bleef weer spannend en hij gaf bloemrijk uiting aan zijn ongenoegen. Paula realiseerde zich dat ook haar vakantieplezier op het spel stond. Ze had veel te regelen. Zolang Max niet naar huis getransporteerd kon worden zou ze ook in Soissons blijven. Als ze niet bij hem was zwierf ze door de stad en ze begon plannen te maken om Laon en Reims te gaan bezichtigen en om eens op en neer naar Parijs te gaan. Het beviel haar eigenlijk best zo. Na een paar dagen nam ze een comfortabeler hotel, het was immer haar vakantie. Max mopperde op het duurdere hotel, maar ze deed het toch. Ze had beslo-

ten te genieten. Ofschoon ze niet gewend was iets op haar eenzige te ondernemen steeg met de dag het trotse gevoel van alleen kunnen zijn.

De hechtingen aan haar gezicht mochten eruit en de blauwe plekken verwaagden. Ze ging nu vaker naar Parijs en ze vertelde Max enthousiast wat ze er beleefd had. Max reageerde verongelikt. Hoe kon ze! Terwijl hij hier lag te krepere! De thermometer kwam op zijn kookpunt toen ze hem vertelde van haar culinaire ontdekkingsstochten. Ze kon in haar eigen hotel eten, vond hij, of hier, bij hem in het ziekenhuis! Maar ze weigerde rebels en zette haar zin door. Hij begreep dat hij vanuit dit vreemde bed geen grip meer op haar had, en ook Paula beseftte dit maar al te goed.

Nu de schok van het ongeluk voorbij was en ze alles geregeld had kon ze de boel overzien en ze genoot van haar uitstapjes. Het was een openbaring voor haar dat ze alleen vakantie kon houden. Met Max had ze een grimmig contact. Hij was jaloers op haar en vol argwaan volgde hij haar oncontroleerbare vrijheid. Als ze op visite kwam verwende ze hem, ze bracht altijd iets voor hem mee maar hij bleef vol zelfbeklag, of hij wilde niet met haar praten.

Ze kromp onder zijn zwijgzaamheid, die anders was als thuis. Hier had ze niet de escape om koffie te gaan zetten, of om even haar dochters op te bellen. Hier binnen de begrenzing van vier muren, belaarde zijn zwijgzaamheid haar met schuldgevoelens. Ze moest sterk zijn anders werd ze zo gemanipuleerd dat ze haar zin niet door durfde te zetten. In Parijs kocht ze een nieuwe zonnebril en een schaduwrijke hoed. Max vond haar spijziek en hij was niet van plan iets over haar charme te zeggen.

Toen keerde het tij! Met een bouquet gele bloemen stapte ze welgemoed zijn kamer binnen. Net toen de dokter met geruis van rokken bij hem weg ging. Max zag er opperuijd uit. Hij begroette haar blij en bewonderde alsnog haar nieuwe hoed. Ze was verbaasd. Zo opgewekt kende ze hem al lang niet meer. Dit moest de Max zijn waarvan men zei dat hij toch zo'n aardige vent was! Argwanend volgde ze zijn goeie bui, niet goed wetend wat ze daar nou mee aan moest.

Vanaf toen veranderde alles, hij had het zeil gehesen en zonder zich om

het roer te bekommeren liet hij de zeilen bollen.

In het ziekenhuis liggen was voor hem geen ramp meer. Hij vond dat hij een rustige vakantie had. Hij zeurde niet meer over haar eigenwijze manier van vakantie houden. Hij constateerde gerustgesteld dat ze zich goed amuseerde. Ze hoefde 's avonds haar activiteiten ook niet meer te onderbreken om hem te bezoeken als dat voor haar moeilijk was, hij vermaakte zich best. Ook de onderhandelingen die zijn vervoer naar Nederland regelden moesten maar stop gezet worden. Hij kon in Soissons blijven tot hij helemaal beter was, vond hij.

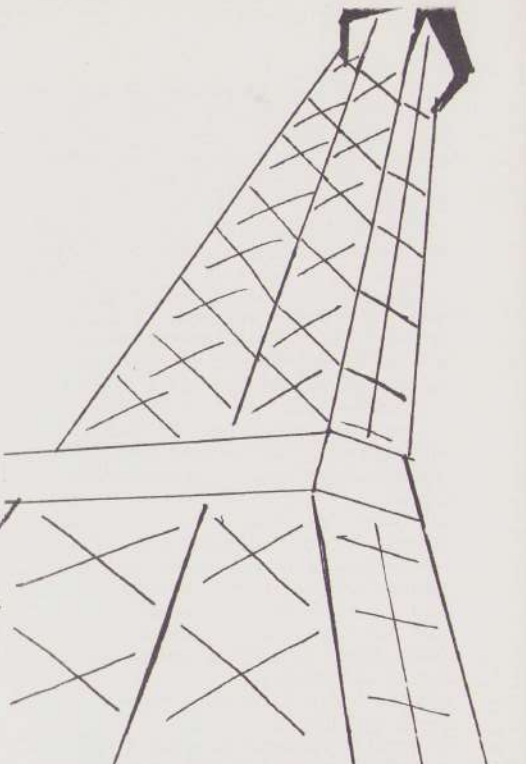
Langzaam werd het haar duidelijk welk addertje er onder het gras school. Max was dodelijk verliefd! De jonge arts die te vaak aan zijn bed kwam was de gelukkige! Nou ja! Het was menens! Dat was wennen! Een verliefde Max! Een vrolijke Max! De luchtigheid sloeg op haar over en ze luisterde geduldig naar zijn verhalen, die van de dokter een godin maakten en het leven suggereerden als een feest. En ze vroeg zich af wat die bazige vrouw meer had dan zij. Zeker niet haar zorgzaamheid en aanpassing.

Hij vroeg haar om nieuwe after shave, hij wilde een grotere spiegel en geen pyama's meer maar t-shirts en sweaters, liefst met vrije ruimte om zijn grijze borstharen te showen. Hij kamde zijn haar zo dat er rare slierten over zijn kaalheid vielen. Ze schaamde zich bijna voor zijn doorzichtige dwaasheid. Dit leek op de bekende jacht en de drang van de peno-pauzeman om opnieuw te veroveren en te bewijzen dat hij nog meetelt, een opgefokte seksuele stuip trekking, waarvoor hij alles in de waagschaal stelt. Acht, cliché! dacht ze. Dit is puur cliché! Overal dezelfde romances, dezelfde verhalen, dezelfde processen! Stel dat zij met een jonge vent aan kwam zetten! Er zou toch een psychologisch goed verklaarbare romance aan vooraf moeten gaan om zo'n liefde te rechtvaardigen en dan nog zou men zo'n relatie twijfelachtig vinden. Maar aan dit verhaal twijfelt niemand omdat het dagelijks gebeurt.

Max werd een gekluisterde macho. Paula moest zijn mannelijkheid vanuit Parijs aanslepen. Eerst speelde ze het spelle-

tje mee, blij dat hij aardig was. Dat nam haar schuldgevoel weg. Ze kocht grinnikend zwarte netslipjes voor hem, waarvan ze maar enkele steekjes los hoefde te tornen om het kunstig om zijn kruis te draperen. Hij liet het zich ijdellijk welgevallen. Hij omhelsde haar en vond dat hij het getroffen had met zo'n begrijpende vrouw. Hij beklagde zich dat hij er zo ongelukkig bijlag en onvrij was in zijn vrijages met dokter Françoise.

Toen werd ze weer nuchter. Ze leek wel knettergek! Toen ze zelf een paar jaar geleden verliefd geworden was eiste hij van haar onmiddellijke stopzetting van haar escapades of een echtscheiding. Onder protest van haar lief en van haar vriendinnen heeft ze toen toch voor hem gekozen. Snel daarna zat ze alweer in dezelfde geestdodende saaiheid en ze had zich vertwijfeld afgevraagd of een echtscheiding niet beter was. En nu was ze Max aan het stimuleren, om haar eigen besluiten, haar vakantie zonder hem, te rechtvaardigen. Ze leerde het nooit! Stop! riep ze zichzelf toe. Stop! en zie onder ogen wat hier gebeurt! Max' verliefdheid deed haar meer dan ze gedacht had. Ze werd er onzeker van. Ze vroeg zich af waarom zij nou wel zijn verliefdheid accepteerde en waarom hij toen niet de hare. Ze dacht niet na over de gevolgen, maar eerder over haar eigen leven, haar eigen waarde en de waarden die Max aan haar leven naast hem gaf. Gezien hun relatie was de conclusie bedroevend. Als ze niet oppaste zou ze nu nog gaan denken dat Max wel een aardige man voor haar zou kunnen zijn, alsof het verleden een vergissing was. Toen ze hem vroeg wat hij van plan was en hoe hij hún leven zag begreep ze dat hij zowel het een als het ander wilde; haar goedkeuring, meeleven, haar zorg en geborgenheid, én het recht op zijn relatie met Françoise, dat moest ze toch begrijpen! Hij moest de kans krijgen iets met haar op te bouwen, dat was vanzelfsprekend! Daarna zou hij wel weer verder zien. Alsof hij het zout in haar soep zou zijn... Ze belde haar vriendinnen. Ze lachten haar uit en suggereerden dat ze hem maar daar moest laten bij Françoise, dan was ze meteen van die ouwe brombeer af! Ze gniffelde bij het idee. Toen ze wist dat hij langer dan 6 weken ziek zou zijn en hij geen aanstalte maakte om naar huis te gaan,

raakte ze in de war. Welke besluit moest ze nu nemen? Max was niet redelijk! Hij zag alles vanuit een roze wolk en wapperde elk nieuw ontworpen plan weg. Alsof ze hem lastig viel met futiliteiten. Waarom ging ze niet gewoon terug naar huis? Hij was goed verzorgd en Françoise hield hem gezelschap! De kittige dokter met haar bleke ronde gezicht, haar heldere zakelijke blik en gebiedende gebaren was duidelijk de baas. Ze besloot dat ze Paula naar het vliegveld zou brengen. Ze had nog een paar dagen bedenktijd. Opnieuw maakte ze een speurtocht door haar rationele en emotionele park en stelde orde op zaken. Ze overdacht haar leven met Max en dat gaf haar geen kick! Zijn luiheid, zijn saaiheid en zijn gezeur zijn een voortdurende bron van ergernis voor haar geweest. Ze had zich al die jaren verstopt voor zijn dominantie. Dat had haar spontaniteit en levenslust negatief beïnvloed, bedacht ze spijtig. Ze had het nooit durven beknennen, maar nu wist ze dat haar relatie met Max niet de bron van inspi-

ratie voor haar leven was. Ze had bitter weinig affectie met Max. Ze liet die gedachte zomaar toe, ze bracht hem onder woorden en ze schrok er zelf van. Ze bedacht hoe haar dienstbaarheid haar leven verstikt had. Alle theoretische gesprekken met haar feministische vriendinnen kwamen eindelijk tot leven en ze trok er haar conclusies uit. Als Max niet naar huis wilde moest hij maar in Soissons blijven. Ze zou zijn verliefdheid niet in de weg staan. Hij zou wel merken hoe enerverend een relatie met een jonge vrouw zou zijn. Bergen energie zou het hem kosten. Ze lachte. Dat was zijn zorg! Ze besloot haar laatste vacantiedagen niet te besteden aan Max en zijn ongewisse toekomst, maar aan haar eigen genoegens. Ze had nu gemerkt hoeveel spannender en kleurrijker het leven was nu ze zich los gemaakt had uit haar vertrouwde cirkel. De tijd was rijp voor een scheiding, voor een leven zonder Max! Ze zou doorzetten, ze had het gevoel dat ze het nu wel aankon.

Als een vrijgelaten duif begon ze haar koers te bepalen. De laatste vacantiedag bracht ze door in Parijs. Na het diner, in het restaurant waar ze nu al voor de derde achtereenvolgende dag gegeten had, zat ze mijmerend op een bank bij het Centre Pompidou, rondom haar het geroezemoes van de zomeravond. Ze liet de vakantie de revue passeren. In gedachten verzonken stond ze op, het was een vreemde vakantie geweest. Automatisch greep ze naar haar handtas maar tot haar grote schrik was hij er niet meer! Ontdaan keek ze om zich heen. Nergens een rode tas te zien! Woedend boorden haar ogen zich door het publiek. Kwaad en machteloos liet ze zich door de gendarmes meetronen. Ze bezat geen centime meer, en ze moest terug naar Soissons. Na alle vervelende formaliteiten dook ze de metro in met een kaartje enkele reis Soissons, en een behoorlijke dosis ontstemming over het voorval. Toen gebeurde er iets!

Ze kon haar ogen niet geloven! Voor haar liep iemand met haar handtas. Ze schrok. Ze liep vlugger. Plotseling draaide de man met de tas zich om en reikte haar lachend haar tas. Hij gaf haar een kus en verdween in de drukte. Wezenloos keek ze hem na. Onthutst en beduusd stond ze daar met de tas als

een overrompelend kado in haar armen. De man die ze weg zag rennen was Victor!! Hier begreep ze niets van! Victor, de man met wie ze de laatste drie dagen gegeten had! Zonder af te spreken had ze hem elke avond op hetzelfde uur in hetzelfde restaurant gevonden. Een blijde ontmoeting, waarover ze nauwelijks na had durven denken. Haar gesprekken met hem hadden haar frans goed gedaan; ze had veel over zichzelf verteld en geluisterd naar zijn leven dat, ondanks zijn aanstekelijke levenslust, ook niet vlekkeloos verlopen was. Victor! Waarom gedroeg hij zich als een puber? Had ze zich zo in hem vergist? Langzaam liep ze naar de metro. Als in een vertraagde film kwamen er beelden in haar hoofd; beelden van de dromen over Victor die nog niet gedroomd hadden mogen worden. En ze voelde een venijnige kwaadheid in zich op komen! Op het station gaf ze haar kaartje enkele reis Soissons aan een vrouw die drie jengelende kinderen meezeulde. In de trein inspecteerde ze de inhoud van de tas; er ontbrak niets.

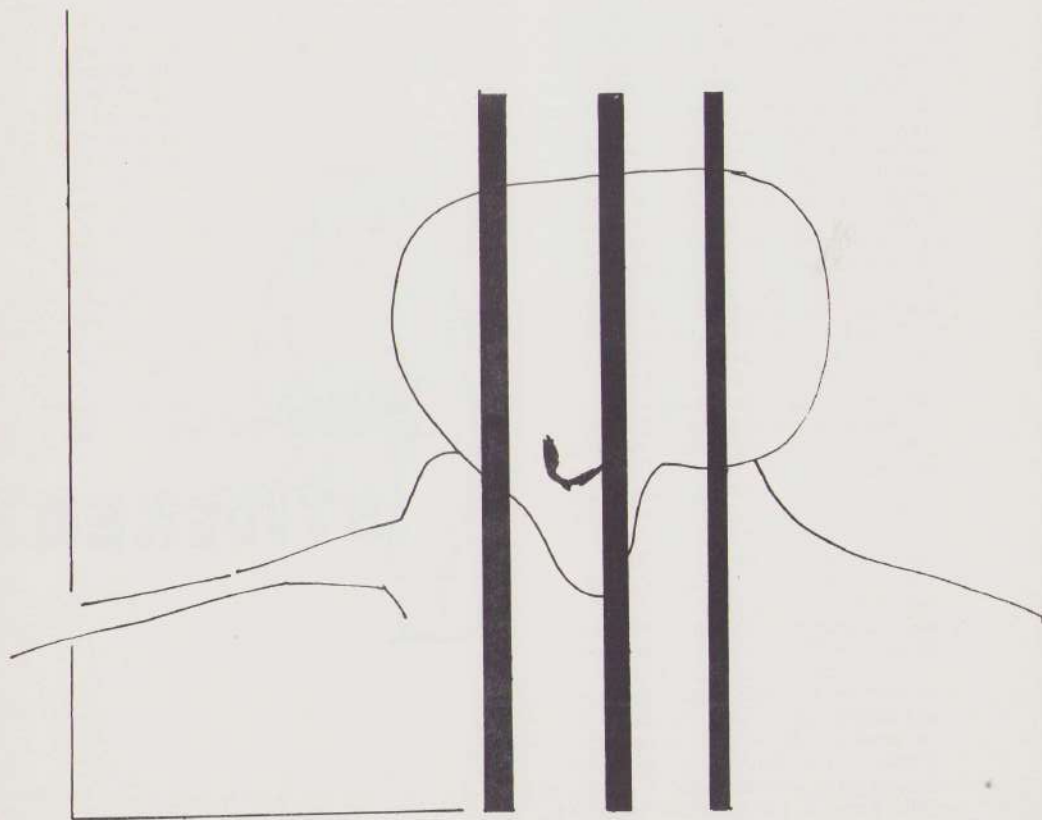
Ze kon het vreemde voorval niet uit haar hoofd zetten, en door alle emoties, die van haar tas, maar nog meer die van het afscheid van Max, kon ze die nacht niet slapen. 's Anderendaags vertrok ze weemoedig, met haar geselecteerde bagage. François bracht haar naar Orly. Ze nam afscheid en ze hield zich nog op tijd in om niet aan Françoise te vragen of ze wel goed voor Max zou zorgen. Het vliegtuig koos e ruimte en hoog boven de aarde, in de buik van het toestel, groeide in haar het verlangen om als een trekkende vogel op zoek te gaan naar een milder klimaat. Op haar schoot lag haar rode tas. Ze had nu tijd om eens nauwkeuriger te kijken wat ze eventueel gemist zou hebben als Victor haar de tas niet terug gegeven zou hebben. Ze bekeek de foto's van haar studerende dochters. Energieke, uitdagende meiden waren het. Lang bekeek ze de foto van haarzelf met Max in hun nog goede tijd. Allebei even groot, Max dun en ernstig, zij mollig en met een blij meisjesgezicht. Ze keek in haar handspiegeltje of ze die blij lach nog wel bezat. Ze zag haar fijne regelmatige gezicht, rijper, met meer rim-

pels, maar het had nog dezelfde uitstraling als vroeger. Ofschoon ze dat heel goed wist, stelde het haar toch gerust. Verder vond ze in haar tas auto- en huissleutels, haar leesbril, die ze geen moment missen kon en haar agenda met de afspraken voor haar vrijwilligerswerk en vrienden en familie aangelegenheden. Deze spullen zou ze echt niet graag gemist hebben. Voor de rest waren er de aankoopjes van de laatste vacantiedagen en de gebruikelijke rommel. Prularia, herinneringen die bij haar hoorden en die ze daarom in de donkerte van haar tas als dierbare schatten meesleepte. Ze ritsste het zijvak open. Daar bewaarde ze haar officiële papieren. Ze moest thuis die uitgegroeide pak papier maar eens selecteren. Toen viel

haar oog op een brief, die ze niet kende. Ze viste hem eruit en draaide hem om en om. Het was een gesloten enveloppe met haar adres erop. Vlug riste ze de brief open. Hemel! Hij was van Victor! Hij verontschuldigde zich voor het stelen van haar tas en voor alle ongerief die hij haar daarmee bezorgd had.

'Maar,' schreef hij, 'nu heb ik tenminste je adres.' Ze vond ook het zijne. Komt ervan, vond hij, als je niet wilt meewerken aan adresuitwisseling en aan contacten aanknopen. Ze kon hem spoedig in Nederland verwachten, hij wilde contact met haar houden! Bonjour, ma chérie, schreef hij, 'tot in Holland!'

Klara zonder Maat

Deetmans studiefinanciering

de nieuwe studentenstop

In juni 1984 presenteerde Deetman de nota "Hoofdpijnen voor een nieuw stelsel van studiefinanciering". Niet alleen studenten, maar ook verschillende politieke partijen, waaronder de PvdA, leverden veel kritiek. Landelijke aktiedagen werden afgekondigd en op 9 mei 1985 trokken tienduizenden studenten naar Den Haag om daar te demonstreren tegen de nieuwe plannen van "Deet". Hier in Maastricht is, zoals ook in andere universiteitssteden gebeurd is, uit protest de universiteit enkele dagen bezet. Akties tegen de plannen die rijken verrijken, armen verarmen, vrouwen weer in een hoek schoppen en tweede-kansers hun tweede kans afnemen. Hoe zien die plannen er dan eigenlijk uit?

De allerlaatste voorstellen houden een paar wijzigingen in op het oude wetsvoorstel, uiteengezet in bovenstaande nota. In grote lijnen heeft Deet het volgende voor de studenten in petto:

- een basisbeurs: deze vervangt het huidige stelsel van studiefinanciering, de kinderbijslag en de tegemoetkoming studiekosten aan leerlingen uit het voortgezet onderwijs van 18 jaar en ouder.
- een rentedragende lening in plaats van het renteloze voorschot. Hiervoor kom je in aanmerking als je ouders minder dan f 45.800,-- aan belastbaar inkomen ontvangen, maar is pas maximaal bij een ouderlijk inkomen van f 21.650,-- (minimumloon). In het huidige stelsel ligt deze grens bij f 27.000,--. De hoogte van de lening is tevens afhankelijk van je opleidingsniveau. De leningen kunnen maximaal oplopen voor het w.o. tot f 3.500,--, voor het h.b.o. tot f 2.500,--, voor m.b.o. tot f 1.500,--, voor het v.o. tot f 1.000,--.
- een topbeursje, als druppel op een gloeiende plaat. Deze is afhankelijk van het ouderlijk inkomen en het opleidingsniveau. Je maakt pas aanspraak op zo'n topbeurs als je ouders f 26.650 of minder verdienen. De topbeurzen zijn in het nieuwe plan verhoogd tot f 1.056,-- voor het w.o.; f 1.744,-- voor het

h.b.o.; f 2.374,-- voor havo/v.w.o.
en f 2.224,-- voor het m.b.o.

STUDEREN?

OUDE PLAN

leeftijdsafhankelijke basisbeurs voor 18-27jarigen

BASISBEURS	SCHOON* PER MAAND
<i>thuiswonend:</i>	
18/19/20 jr. 4.011,=	30,17
21/22 jr. 4.455,=	127,17
23-27 jr. 4.900,=	164,21
<i>uitwonend:</i>	
18/19/20 jr. 7.386,=	423,42
21/22 jr. 7.810,=	460,50
23-27 jr. 8.275,=	497,58

*schoon betekent voor thuiswonenden: de basisbeurs na aftrek van studiekosten (f 700,= volgens Deetman), reiskosten (f 625,= volgens Deetman) en college- en inschrijfgeld (f 1.604,=).

voor uitwonenden : de basisbeurs na aftrek van college- en inschrijfgeld en studiekosten.

Het moge duidelijk zijn dat hier geen mens van kan leven. Velen zullen dan ook hun studie op moeten geven vanwege de te hoge kosten of omdat ze de maximum leeftijd overschrijden. Verwacht wordt dat de studentenaantallen drastisch zullen dalen. Binnen het w.o. van 167.000 (in 1984) naar 90.000 (in 1987) en binnen het h.b.o. van 146.000 (1984) naar 130.000 (1987). Een belangrijk neveneffect zal zijn de grote werkeloosheid die ontstaat binnen de universiteiten en h.b.o.-instellingen, waar in totaal een verlies van 18.000 arbeidsplaatsen verwacht wordt (een niet onwelkome bezuiniging voor Deetman en Ruding).
Veel van de bovengenoemde afvallers

NIEUWE PLAN

leeftijdsonafhankelijke basisbeurs voor 18-30jarigen

BASISBEURS	SCHOON* PER MAAND
18-30 jaar 3.520,=	49,25
18-30 jaar 7.520,=	434,67

zullen de vrouwen zijn, die nu eindelijk eens de kans hebben om te studeren en deze kans ook hebben gegrepen. Geen kansvergroting op de arbeidsmarkt voor deze vrouwen. "Terug naar het aanrecht" is Deetman's devies. EMANCIPATIE, NOOIT VAN GEHOORD!
De treurige gedachte dat dit verhaal slechts het topje van de ijsberg laat zien, moet ons strijdvaardig blijven houden, voor de akties die vrouwen en mannen gezamenlijk moeten voeren voor een rechtvaardiger studiefinancieringsstelsel met gelijke kansen voor iedereen.

Jeanne Gootzen,
namens het Maastrichts Aktie
Comité Studiefinanciering.

de woningdelersregeling

Op 1 juni jl. is in de Algemene Bijstandswet en de R.W.W. de zogenaamde woningdelersnorm, ook wel voordeurdelersregeling genoemd, ingevoerd. Protesten van uitkeringsgerechtigden en van onder andere medewerkers van sociale diensten, als ook negatieve adviezen van alle adviesorganen hebben niet mogen baten.

De regeling is gebaseerd op de veronderstelling dat wanneer met meerdere personen een woning bewoond wordt, er zogenaamde schaalvoordelen optreden. Hiermee wordt bedoeld, dat door het gezamenlijk dragen van de woonlasten, zoals huur en energiekosten, de kosten per persoon lager uitpakken. Nu er in de bijstandsuitkering een vast bedrag is ingebouwd voor woonkosten, wordt het redelijk gevonden het uitkeringsbedrag te verlagen voor mensen met lagere woonkosten. Heeft men helemaal geen woonkosten, dan volgt er een extra korting. Het is niet zo dat er per geval bekeken wordt of en hoeveel minder kosten iemand heeft. Val je op grond van een aantal 'objectieve' gegevens in een bepaalde categorie, dan wordt er een korting toegepast.

Welke mensen vallen nu onder de woningdelersregeling?
Globaal kunnen we de volgende groepen onderscheiden:

WONINGDELERS: Een woningdeler is een alleenstaande van 23 jaar of ouder, die met een of meer anderen een woning huurt of in eigendom heeft. Het bijstandsbedrag voor een alleenstaande wordt gekort met f 154,95. Voor mensen beneden de 23 jaar gelden andere bedragen. Omdat zij al een lagere uitkering ontvangen, vindt men het onredelijk hierop een volledige korting toe te passen.

Niet als woningdeler wordt beschouwd iemand die op commerciële basis een kamer huurt of kostganger is. Ook indien iedere bewoner beschikt over zelfstandige voorzieningen, zoals eigen zit-/slaapkamer, eigen keuken en wasgelegenheid, is men geen woningdeler. Hieruit blijkt dat de vaak gehoorde term voordeurdelers niet juist is. Achter één voordeur kunnen meerdere mensen wonen, zonder dat er sprake is van woningdelers.

Degene die een kamer verhuurt of een kostganger heeft, wordt zelf wél gekort. Voor het hebben van een onderhuurder is de korting f 154,95, voor een kostganger zelfs f 235,15. Zijn er meer onderhuurders of kostgangers, dan bepaalt de gemeente de hoogte van de korting. In de situatie dat een aantal mensen, bijvoorbeeld een woongroep, een gezamenlijk huurcontract heeft, kan men

proberen onder de korting uit te komen door aparte huurcontracten af te sluiten. Of dat lukt hangt af van de medewerking van de verhuurder. Bovendien moet je er rekening mee houden dat de huurprijzen van kamers anders worden berekend dan die van zelfstandige woningen en in het algemeen hoger liggen. Daarnaast is het verstandig een optie-recht overeen te komen voor het aanwijzen van nieuwe huurders. Een andere mogelijkheid is het afsluiten van een hoofdhuurovereenkomst tussen een van de bewoners en de verhuurder/eigenaar. De andere bewoners sluiten aparte huurovereenkomsten met de hoofdhuurder. In het hoofdhuurcontract met de aanwijzing van een nieuwe hoofdhuurder door de woongroep geregeld worden. Deze constructie is alleen aan te raden als de hoofdhuurder zelf geen bijstandsuitkering heeft. Tevens moet zij er rekening mee houden dat ze inkomsten uit verhuur heeft, hetgeen gevolgen voor de belasting kan hebben.

HUISGENOTEN: Dit is een nieuw begrip in de Algemene Bijstandswet. Huisgenoten zijn familieleden als (klein-)kinderen, (groot-)ouders, broers en zusters. Zij worden ten opzichte van elkaar nooit als onderhuurder of kostganger beschouwd. Als twee of meer huisgenoten met een bijstandsuitkering samen een huis bewonen, wordt dus bij ieder een korting toegepast, en wel van f154,95.

Een uitzondering hierop vormen broers en zussen. Tussen hen is wél een commerciële relatie mogelijk. Het bestaat hiervan zal aangetoond moeten worden door middel van een contract of kwitanties. Of er sprake is van een commerciële relatie zal mede afhangen van het betaalde bedrag. Het huren van een kamer voor f 25,-- zal waarschijnlijk niet als een commerciële relatie worden aangemerkt.

WONINGDELENDE GEZINNEN: Een gezin of eenouder-gezin dat samen met anderen een woning bewoont, wordt eveneens gekort. Deze categorie heeft men aanvankelijk over het hoofd gezien. Zodoende is er later een apart artikel aan de regeling toegevoegd, waarin bepaald wordt dat ook woningdelende gezinnen een korting krijgen. Een vervelend gevolg is dat men dit artikel niet aangepast heeft aan het systeem van de maatregel. Hierdoor kan deze groep te maken krijgen met dubbele kortingen.

WOONKOSTENKORTING: Voor mensen die in het geheel geen woonkosten kunnen aantonen, zoals bijvoorbeeld krakers, wordt de bijstandsuitkering verlaagd met f 232,--. Deze regeling werd ook vóór invoering van de woningdelersmaatregel al toegepast. Is iemand die geen woonkosten heeft al gekort met de woningdelerskorting, dan komt daar nog een korting van f 155,-- bij. Een woningdeler zonder woonkosten gaat er dus ruim f 300,-- op achteruit. Voor thuis-inwonende kinderen geldt dat zij geacht worden woonkosten te hebben, zij hoeven dit niet aan te tonen en worden nooit extra gekort.

Zodra men kan aantonen wél woonkosten te hebben, wordt men niet gekort. De regeling vermeldt niet dat de woonkosten tenminste een bepaald bedrag moeten zijn. Onder woonkosten wordt verstaan: de huurprijs, een deel van het kostgeld, de vergoeding die krakers betalen aan de eigenaar van het kraakpand voor het gebruik ervan, de bijdrage voor onderhoud of instandhouding van het pand.

DE EXTRA-WOONKOSTENTOESLAG: Woningdelers van wie de woonkosten meer bedragen dan f 155,-- kunnen voor een

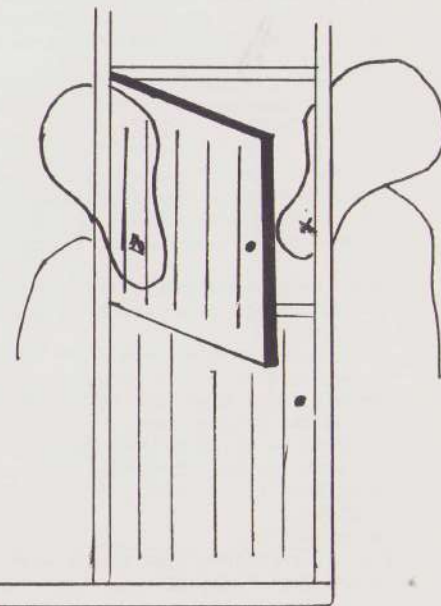
toeslag in aanmerking komen. Deze toeslag is maximaal f 77,--.

ECONOMISCHE EENHEID:

Tot nog toe werd in de bijstand uitgegaan van twee situaties: die van alleenstaanden en die van (eenouder-)gezinnen, waartoe ook samenwonenden gerekend werden (alleen bij heterofiele relaties). Hier komt nu de woningdeler tussenin te staan.

Een aantal criteria voor het vaststellen van de aanwezigheid van een economische eenheid is ook van toepassing op woningdelers, zoals: gezamenlijk bewonen van een woning, inschrijving in het bevolkingsregister op hetzelfde adres, gemeenschappelijke sanitaire voorzieningen, gezamenlijk huurcontract, gezamenlijk betalen van de energierekening.

Het zal voor een sociale dienst moeilijk zijn te bepalen of iemand nu onder het begrip woningdeler of onder het begrip economische eenheid valt. Presenteert men zich als woningdeler in plaats van als economische eenheid, dan betekent dat in het algemeen voordeel voor de uitkeringsgerechtigde. Voor de sociale dienst is dan het probleem dit te toetsen.

TENSLOTTE

Hierboven is de woningdelersmaatregel globaal weergegeven. Een gedetailleerde bespreking is niet mogelijk, daarvoor is de regeling te ingewikkeld. Door staatssecretaris De Graaf is toegezegd dat de maatregel geëvalueerd zal worden. Het is niet nodig dit af te wachten om te kunnen begrijpen dat deze maatregel voor veel mensen zeer nadelige gevolgen heeft. Niet alleen worden mensen getroffen door forse kortingen op hun uitkering, er wordt ook wederom inbreuk gemaakt op de privacy van velen. Aan mensen wordt de vrijheid ontnomen om zelf te beslissen hoe ze hun inkomen willen besteden. De keuze om te bepalen hoe, waar en met wie men wil wonen wordt beknod. Door de complexiteit van de maatregel is de uitvoering ervan voor de sociale diensten een probleem. Aan

de andere kant heeft dit tot gevolg dat er mazen in de regeling zitten waardoor men in bepaalde gevallen onder een korting uit kan komen. Iedereen die met de maatregel geconfronteerd wordt doet er goed aan zich zo uitgebreid mogelijk te informeren. Bovendien is het van belang dat zoveel mogelijk mensen bezwaar maken tegen de hun opgelegde korting. Landelijk wordt door actiegroepen een inventarisatie gemaakt van alle bezwaren tegen de woningdelersmaatregel, die gebruikt zal worden om bij de aangekondigde evaluatie erop aan te dringen dat de maatregel ingetrokken wordt.

Annemie Lemmens
24 juli 1985

aankondiging

VrouwenboekenweekIk wil een woord, dat toovren kan...

Van 2 - 9 november organiseert de gezamenlijke vrouwenboekhandels van Nederland de eerste, landelijke Vrouwenboekenweek. In het hele land worden dan activiteiten georganiseerd: voordrachten, boekenbeurzen etc.. Ook zal er een speciale krant komen die de achtergronden van deze Vrouwenboekenweek belicht. De opening is 2 november in Utrecht. Nadere inlichtingen over het programma verkrijgbaar bij de Vrouwenboekhandels en bij de meld-, regelkamer van de Vrouwenboekenweek.

1^e Sweelinckstraat 10
1073 CM Amsterdam
020 - 647638

Ook in Maastricht zal aandacht worden geschonken aan de vrouwenboekenweek (door vrouwenbibliotheek "Lilith" in samenwerking met het soc-femplatform). Wat er precies gaat gebeuren is op dit moment nog niet bekend dus let op nadere aankondigingen!

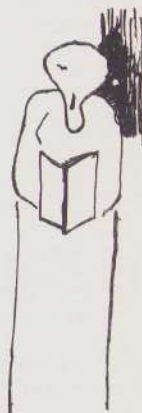
Eindhoven, vrouwenboekwinkel BoekenNel, de enige vrouwenboekhandel van het zuiden organiseert in het kader van de vrouwenboekenweek: 9 november

Jouw debuut in Eindhoven?

de mogelijkheid om 10 minuten voor te lezen uit eigen werk. Laat je daarbij inspireren door de dichtregels van Vasalis: "...ik wil een woord, dat toovren kan..."

om je op te geven en voor informatie:
vrouwenboekwinkel BoekenNel
Grote Berg 11
Eindhoven
040 - 430639

p.s. Alle andere dagen van de week is er ook een programma. Let op nadere aankondigingen!

kurzus

KURSUS TONEEL IN HET VROUWEN- CENTRUM

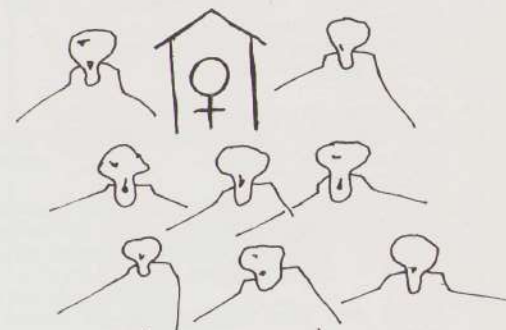
Dinsdag 1 oktober a.s. start in het Vrouwencentrum, Bouillonstraat 14, Maastricht, een cursus toneel.

Iedere vrouw kan meedoen.

Het is de bedoeling om na een eerste kennismaking met de verschillende aspecten van toneel, d.m.v. improvisatie tot een toneelstuk te komen.

De cursus wordt gegeven van 1 oktober t/m eind maart, iedere dinsdagmiddag van 13.30 - 15.30 uur en staat onder leiding van Astrid Rosenhart, studente aan de toneelacademie Maastricht. De cursus kost Fl. 30,-.

Informatie/aanmelding bij het Vrouwencentrum (211235).

aankondiging

ZE ZIJN ER WEER..... DE VROUWENHUISVROUWEN

Op de laatste vergadering van het vrouwenhuis hebben wij besloten toch met het vrouwenhuis door te blijven gaan.

Het leek ons belangrijk dat vrouwen ruimte krijgen/hebben om op actuele zaken in te gaan.

Om dat te verwezenlijken hebben wij besloten om elke woensdagmiddag in het vrouwencentrum te zijn. We willen ons met actuele zaken bezig houden die belangrijk zijn voor de vrouwenbeweging. Tevens blijft de open avond elke 1e woensdag van de maand gehandhaafd.

In het volgend Mooswief zullen wij onze plannen nader toelichten.

Heb je ideeën of heb je zin om mee te denken laat het ons weten.

Vrouwenhuis
p/a Vrouwencentrum
Bouillonstraat 14

aankondigingen

SCHOUWBURG

wo. 30 en do. 31 okt.
'Het Vervolg' met "De broek"
Groepen krijgen korting.
Toneel op toneel (?) reserveren
daarom aan te raden.

wo. 6 nov. pianorecital door Elisa-
beth Leonskaja in een serie piano-
recitals door vrouwen.

In deze serie:

di. 10/12 Eliane Rodrigues
di. 14/1 Ingrid Habler
di. 25/2 Belle Davidovich
di. 15/4 Imogen Cooper

do. 21 nov. "Het beest uit de
jungle"
Nieuw toneelstuk van Marguerite
Duras.

vr. 29 nov. "Narcister" (eerder
'Ravage')
Meidengroep.

za. 19 okt. straattheater op het
O.L. Vrouweplein - vooral voor
kinderen van 10.30 - 18.00 uur.

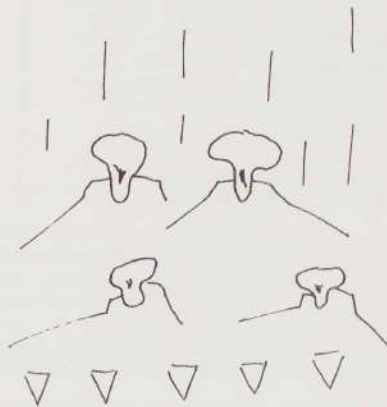
- Tot half december is er in het
Allard Pierson Museum in Amster-
dam de tentoonstelling "Venus te
lijf" te zien. Meer hierover o.m.
in het juli/augustusnummer van
"Opzij".

Het zou leuk zijn er met een aantal
vrouwen heen te gaan. We stellen
ons dat tussen half en eind novem-
ber voor. Bij belangstelling een
telefoontje aan Marlie, tel. **479012**
(overdag) of een berichtje naar
"Mooswief", vrouwencentrum, vóór
6 november.

- Half oktober starten er in het Sir-
keltheater in Sittard een cursus
amateurregie en een cursus drama
o.l.v. Tilly van Leuken, docente
drama. Het gaat om zo'n 20 bijeen-
komsten van 2½ à 3 uur.

- 8 nov. in "Sirkel":
'Globe' met "Nju".

- Studium Generale heeft in het ka-
der van het programma "Afrika in-
spireert" "Ferdaoes: een vrouw op
het keerpunt van haar leven" (Nawal
el saadawi) van theatergroep Bao-
bab naar Maastricht gehaald.
Waarschijnlijk 31 oktober in het
auditorium van de muziekschool.
Er komen affiches in de stad.

Vormingscentrum Drieklank-Vrede-
veld (Ov.) organiseert een serie
van 3 weekenden (de eerste van 29
nov. - 1 december) voor vrouwen
met als thema:
stilstaan bij jezelf en je moge-
lijkheden om beter contact te ma-
ken - met jezelf
- met anderen
in je dagelijks leven
Er wordt gewerkt vanuit een femi-
nistische visie - voor meer infor-
matie: 05921 - 1948.

NIEUWE BOEKEN VAN BIBLIOTHEEK LILLITH

Auel, Jean M.
Auel, Jean M.
Borkes, Justin
Borsjes, Marjan
Kroes, Marjan
Noorda, Jaap
Veenbaas, Redbad
Colcher, Vellah
Ehrenreich, Barbara
Goekoop-De Jong Van Beek
en Donk, C.
Knopper, Helen
Meulenbelt, Anja
Murdoch, Iris
Oster, Annemarie
Sand, George
Somer, Else

De Stam Van De Holebeer
De Tocht Naar De Anderen
Grenzen
Meidenwerk

Mijn Dochter Een Leven
Mannen Harten

Hilda van Suylenburg
De Wraakoefening
Wie Weegt De Woorden
Nonnen En Soldaten
Verder Is Er Niet Zoveel
De Geschiedenis Van Mijn Leven
De Kleine Gids Voor Ongehuwde a.s. Moeders

mededeling

Mannen tegen seksueel geweld!

Seksueel geweld is een structureel verschijnsel dat nauw samen-
hangt met de bestaande machtsongelijkheid tussen mannen en vrouwen.
Vrouwen in de vrouwenbeweging zijn er dan ook al lang mee bezig op
tal van manieren. Ook de politiek begint zich de laatste jaren
voor deze problematiek te interesseren. In juni verscheen het tweede
nummer van het tijdschrift Mannen tegen seksueel geweld. Op deze ma-
nier willen mannen een bijdrage leveren aan het bestrijden van sek-
sueel geweld o.a. door

1. het analyseren van de (maatschappelijke)
achtergronden van seksueel geweld
2. het geven van voorlichting over seksueel
geweld en het op gang brengen van een men-
taliteitsverandering over deze problema-
tiek bij mannen.